

Bild: Stefan Berg

Le Pain Français

Arbetsgivare kräver personer med bidrag

**Svårt få jobb för arbetslösa som inte är stödberättigade.
"Olösligt problem", säger professor i nationalekonomi.**

Det började som en granskning av Le Pain Français. Men problemen med lönebidrag är inte isolerade till ett enskilt kafé.

Sedan historien om bidragsfusket på Le Pain började rullas upp ringer våra telefoner oavbrutet. Tre reportrar är inkopplade och ändå hinner vi inte svara på alla samtal och mejl.

Men allt handlar inte om den franska kafékedjan. Det handlar om en arbetsmarknad där människor systematiskt utnyttjas i olika typer av stödformer, en statlig myndighet som inte hinner med det stora inflödet av arbetslösa och ett fack som maktlöst tittar på.

- Det är arbetsgivarnas marknad i dag, säger en anonym arbetsförmedlare.

Antalet människor som var ute och jobbade med någon typ av bidrag i februari 2013 var 122 482, enligt statistik från Arbetsförmedlingen. Då är inte praktikanterna inräknade.

En av dem som inte vill ingå i den här gruppen ringde oss i går.

- Alla jobb jag söker vill ha in någon med bidrag. Det är skamligt! De gör oss som är friska arbetslösa, och tar bara in sådana som de slipper betala för, säger kvinnan.

Hon har nära till tårar. Vill absolut inte vara med med namn. Men säger att hon känner sig förnedrad. Att hon måste bli funktionshindrad för att få jobba. Och det vill hon inte.

Vi får in samtal om andra kaféer. Om restauranger och hotell. Åkerifirmor, butiker, kommunala verksamheter. Alla historier liknar varandra. Många eller alla arbetar på olika typer av stöd. Lönerna betalas helt eller delvis med skattepengar.

- Det händer ganska ofta att arbetsgivare ringer och ber att få en lista över personer de kan anställa med stöd, säger en arbetsförmedlare.

Mellanhänder

Arbetsförmedlingen har till och med sett fall där mellanhänder registrerar arbetsökande som är berättigade till stöd. Uppgifter som de sedan sprider vidare till företag som vill ha hjälp att hitta billig arbetskraft. Det kan till exempel handla om personer under 26 år och som varit utan jobb i ett halvår, därmed kvalificerade för nystartsjobb.

Och ibland är det till och med så att arbetsgivarna sätter press på arbetsförmedlingen så att de ska förlänga eller börja ge stöd för redan anställda. En arbetsförmedlare, som vill vara anonym, förklarar:

- Ibland ringer arbetsgivarna och säger; om vi inte får något stöd/bidrag för den här personen så säger vi upp den. I slutänden handlar det om företagets etik och moral hur det här med bidragen sköts.

Oscar Ernerot, ombudsman och expert på lönebidrag på LO i Stockholm, har stött på samma fenomen. Han berättar att han träffat arbetslösa som fått frågan om vilken typ av stöd de har med sig från arbetsgivare.

- Trots att arbetsgivaren behöver anställa frågar man om de har med sig stöd, så att de blir billigare.

Subventionerad arbetskraft

Och facket då? De känner att de inte kan stoppa utvecklingen. Bara stå bredvid och titta på. Och sucka över att högen med samrådsblanketter bara växer.

- Det är svårt att driva processer mot något som är inte är lagligt förkastligt, men som kanske är moraliskt förkastligt, säger Mikael Berge, ombudsman på Hotell- och restaurangfacket.

Tidigare fanns en tumregel som sa att ett företag får ha en bidragsanställd på fem vanliga anställda. I dag finns inga begränsningar. Att driva företaget med bara subventionerad arbetskraft är helt enligt regelboken.

- Det är inte olagligt men det är inte i linje med det som var tanken med stöden, säger Johan Vikström, doktor i nationalekonomi vid Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU).

- Det är klart att det finns risk för missbruk. Speciellt när det finns så många olika typer av bidrag att välja på, då kan ju arbetsgivaren ha några på varje typ av stöd, fortsätter han.

Lars Calmfors är professor i nationalekonomi och säger att det vi ser på arbetsmarknaden i dag inte är speciellt förvånande. Så här blir det när arbetslösheten är hög, då går staten in med subventioner.

Han säger att visst vet man att det blir stora undanträngningseffekter. Att de vanliga anställda trängs ut från arbetsmarknaden. Men detta är en kostnad som är värd att ta för samhället.

- Det är bättre att man har en omsättning på arbetslösa, så att ingen fastnar i arbetslöshet och slås ut permanent. Men visst blir det svårare för konkurrenterna som inte vill anställa under de premisserna, säger han.

Och det är så här det kommer vara, så länge som vi har arbetslöshet.

- Det är ett olösligt problem.

Telefonen ringer igen. Mannen i andra änden vill inte heller uppge sitt namn. Men säger att han har jobbat på en städfirma. Alla anställda hade någon typ av bidrag.

- Hade man inget bidrag, då var man inte intressant, berättar han.

Valeria Helander 031-62 40 00 valeria.helander@gp.se

Arne Larsson 031-62 41 24 arne.larsson@gp.se

Anna Liljemalm 031-62 40 00 anna.liljemalm@gp.se